

HET VEER
Viering 23 december 2018

WEERBARSTIG BLIJVEN VERTROUWEN IN DE HOOP
In het voetspoor van JOZEF, de RECHTVAARDIGE

Start en aanzet

Van harte welkom lieve mensen op de vierde viering van dit werkjaar, 'met bijbelfiguren' die ook vandaag kunnen inspireren.

Mensen die er vandaag niet kunnen bijzijn:

We zijn nog in de advent. Samen Tegen Armoede, ons gebracht in de laatste viering door Lizette en Annie en met de soep van Monique. Omhaling € 140,50, helemaal voor Welzijnszorg. Hartelijk dank aan allen in de naam van velen. Annie en Lizette maakten ons wegwijs in de parabel van 'De verloren Drachme'; in het verlorene vinden we sporen van God.

Anne en Dianne gingen voor met een verhaal van trouw, gerechtigheid en geloof in "Ik zal-er-zijn" en Tobit. Hoe ervaren wij de aanwezigheid van "de onnoembare" in engelen van mensen?

De eerste viering, een nieuw begin, met Seth = de ingezette en Enos = het mensje. De mens met zijn naam, zijn identiteit, zijn opdracht. Jac en ik hadden dit uitgespit. En toe begonnen de mensen de naam van de Eeuwige "Ik-zal-er-zijn" uit te roepen. Dat doen wij ook nu vandaag. De film 'Resurrection' die werd aangehaald zal voor ons ingeleid en gedraaid worden op 21 maart, als het lente wordt. Geloof me, het wordt een echte film-leerschool.

Vandaag hebben we het over Jozef, de Rechtvaardige.

We houden halt bij Jozef, de man van Maria en de vader van Jezus.

Dat kan voor deze basisgemeenschap op een hachelijke onderneming lijken.

Want is het niet zo dat ten gevolge van allerlei ontwikkelingen in kerk en samenleving de figuur van 'Sint Jozef' uit de belangstelling verdwenen is. We kennen de naam nog van instellingen, ziekenhuizen, scholen en kerken....

De indruk bestaat dat alleen in kringen van kleine zielen en andere godvruchtige genootschappen de verering van Sint Jozef blijvend gecultiveerd wordt.

Toch is het goed dat het oude en volkomen niet Bijbelse beeld van de heilige Jozef verdwenen is: een man te braaf om dood te doen, een seksloze ouderling bij wie de jonge maagdelijke Maria tenminste veilig was, met wie hij getrouwd was op het bevel van een onbegrijpelijke godheid.

We luisteren naar en zingen met Eugène 'Need'rig stille timmerman' ter illustratie...

Juist door het wegdeemsteren van dat oude beeld van Jozef, dat zijn oorsprong **niet** vindt in de **Bijbel**, maar **wel in de folklore**, is de weg vrijgekomen voor een andere meer Bijbelse benadering van de prachtige verhaalfiguur van Jozef, zoals die in le kort **door de evangelist Mattheüs is uitgebeeld**.

Jozef kan voor ons tot beeld worden van een God, die uit is op het geluk van mensen en die we aanspreken als (+) Vader, Moeder, als Zoon en Broeder en als bezielende en heiligende Geest voor ons uit.. (kaars aansteken) +

We zingen het **Openingslied Jij die bent ik zal er zijn voor u...**

Matt. 1, 1-16 (een geslachtslijst)

*Boek van de genesis of wording van Jezus Messias,
de zoon van David, de zoon van Abraham.*

Abraham verwekte Izaak

Izaak verwekte Jakob

Jakob verwekte Juda en zijn broeders

Juda verwekte Peres en Zerach uit Tamar

Peres verwekte Chesron

Chesron verwekte Aram

Aram verwekte Amminádab

Amminádab verwekte Nachson

Nachson verwekte Salmon

Salmon verwekte Boaz uit Rachab

Boaz verwekte Obed uit Ruth

Obed verwekte Isai

Isai verwekte David de koning.

David verwekte Salomo uit de vrouw van Uria

Salomo verwekte Rechabeam

Rechabeam verwekte Abia

Abia verwekte Asaf

Asaf verwekte Josafat

Josafat verwekte Joram

Joram verwekte Uzzia

Uzzia verwekte Jotam

Jotam verwekte Achaz

Achaz verwekte Hizkia

Hizkia verwekte Manasse

Manasse verwekte Amos

Amos verwekte Josia

Josia verwekte Jechonja en zijn broeders

ten tijde van de Babylonische ballingschap.

En na de Babylonische ballingschap:

Jechonja verwekte Sealtiël

Sealtiël verwekte Zerubbabel

Zerubbabel verwekte Abihud

Abihud verwekte Eljakim

Eljakim verwekte Azor

Azor verwekte Sadok

Sadok verwekte Achim

*Achim verwekte Eliud
 Eliud verwekte Eleazar
 Eleazar verwekte Mattan
 Mattan verwekte Jakob
 Jakob verwekte Jozef, de man van Maria
 uit wie verwekt werd Jezus, die Messias wordt genoemd.*

Schriftlezing Matt. 1, 18-25

*Van Jezus Messias geschiedde de genesis of wording aldus:
 Nadat zijn moeder Maria ondertrouwd en verloofd was met Jozef,
 voor zij waren samengekomen
 werd zij zwanger bevonden uit de Heilige Geest.
 Jozef, haar man,
 omdat hij een rechtvaardige was
 en hij haar niet te schande wilde maken
 besloot haar heimelijk weg te zenden.
 Terwijl hij dit in de zin had
 Zie! de bode van de Heer verscheen hem in de droom, zeggende:
 Jozef, zoon van David
 vrees niet Maria uw vrouw tot u te nemen
 want het in haar verwekte
 is uit de Heilige Geest.
 Zij zal een zoon baren
 en gij zult zijn naam roepen: Jeshua-Jezus, 'HIJ redt',
 want Hij is het die zijn volk zal bevrijden uit hun dwalingen.
 Dit in zijn geheel is geschied
 opdat vervuld zou worden hetgeen de HEER heeft gesproken
 door de profeet die zegt:
 zie! de maagd zal zwanger worden
 en zij zal een zoon baren
 en zij zullen zijn naam roepen: Immanuël!
 dat is vertaald: God met ons.
 Jozef opgestaan uit de slaap
 deed zoals de bode van de ENE hem had bevolen:
 hij nam zijn vrouw tot zich
 hij kende haar niet totdat zij een zoon had gebaard
 en hij riep zijn naam: Jezus!*

Een streepje instrumentale (bezinnende) muziek

Overdenking

Mattheüs begint zijn evangelie met een geslachtslijst. We hebben ze in het boekje afgedrukt maar niet luidop gelezen... Indien jullie er een blik op geworpen hebben zullen jullie zeker een reeks prachtige namen gezien hebben maar het zal jullie zeker niet ontgaan... Een resem potente, verwekkende mannen. Mannen die zonen verwekken, die op hun beurt zonen verwekken..

Potentie, mannelijkheid, met alles wat daaraan vasthangt: haantjesgedrag, conflict, geweld.. Niet echt een "hoopvolle" bedoening. Die geslachtslijst is opgebouwd volgens een vast stramien: A verwekt B, B verwekt C, C verwekt D...

"Jakob verwekte Jozef", en dan verwacht je: "Jozef verwekte Jezus".

Nee dus!

Ineens is daar een **radicale breuk** met alles wat vooraf ging.

"Jakob verwekte Jozef", de man van Maria".

Hier wordt al een serieuze aanwijzing gegeven over

wie Jozef is,

wat zijn levensopdracht inhoudt,

waar hij voor staat....

"Jakob verwekte Jozef, de man van Maria. Bij haar werd Jezus verwekt, die Messias genoemd wordt".

Hoe kan – binnen zo 'n geschiedenis (van macho's) – de Messias geboren worden en wat kan die Messias dan bereiken?

Op subtiele wijze laat Mattheüs ons horen:

als de Messias op aarde verschijnt wordt die potente reeks verwekkingen radicaal doorbroken.

Jozef – de man van Maria, de aardse vader van Jezus – wordt in het verhaal van Mattheüs geroepen **om te doen wat hem te doen staat**, al is dat niet datgene wat doorgaans van een verwekker verwacht wordt.

Wie is deze Jozef?

Ook in Genesis ontmoeten we een Jozef. De elfde zoon van Jakob, de eerstgeborene uit zijn lievelingsvrouw Rachel.

Deze Jozef zal door zijn broers verkocht worden aan slavenhandelaars, omdat hij dromen droomde die op de zenuwen van zijn broers en van zijn vader werkten.

Ook in Egypte blijft hij dromen, waardoor hij een hoge maatschappelijke positie verwerft aan het hof van de farao. Deze positie stelt hem in staat om zijn broers, en met hen ook het hele volk, te redden van de hongerdood. Ook déze Jozef gaat dus de weg van solidariteit, door te **zeggen** en te **doen**: "**Hier ben ik, om mijn broers en mijn volk te behoeden voor onheil**".

Ook Jozef uit Nazareth droomt. Er verschijnt een engel in een droom. En ook hij zal **doen** wat de ENE van hem vraagt: "**Hier ben ik, om zorg te dragen voor moeder en kind**".

Hoe zat dat nu, die verwekking van Jezus Messias? Hoe is dat in zijn werk gegaan?

Pas op, we hebben te doen met een **theologisch verhaal**, niet met **biologie**. Niet vergeten!

Jozef wordt door Mattheüs een "**tzaddik**" genoemd, een "**rechtschapen mens**", een "**rechtvaardige**".

Anders geformuleerd: een man uit één stuk, 'n integer iemand.

Voor vrome joden is een "**tzaddik**" een mens die de Torah doet, m.a.w. **iemand die zijn opdracht als mens vervult**.

Jozef is geen hooggeplaatste die Jezus doet opgroeien in het centrum van de macht, omringd door dienaren en mensen die hem bewieroken en naar de mond praten.

Jozef is een eenvoudige man, maar wel een man die "**er is**". Hij zal het kind dat aan hem is toevertrouwd **de ruimte geven om de mens te worden die hij zal worden**.

Is dat niet de kern van "ouderschap" (vaderschap, moederschap): ruimte geven, zonder het beschermende, het liefdevol koesterende uit het ook te verliezen? Je kind zijn of haar eigen weg laten gaan, ook als die weg niet de jouwe is?

Op het einde van het verhaal horen we dat Jozef de naam van het kind uitroept: "**Joshua**", "**JHWH redt**", hiermee erkent hij dat dit kind geen reproductie is van hemzelf, dat dit kind zijn eigen weg zal gaan, de weg van zijn Vader (met een hoofdletter).

Jozef is een “rechtvaardige” omdat hij de opdracht van de ENE (er zijn, behoeden, beschermen) ten volle aanvaardt en beleeft.

“Er zijn” opdat het kind zal opgroeien tot een mens die – op zijn beurt – “er zal zijn”.

Deze Jezus – die wij Messias noemen – zal niet onkwetsbaar en meedogenloos zijn, niet oppermachtig.

Hij zal **niet onderwerpen** maar **doen opstaan**,

hij zal **niet veroveren** maar **geweld aan de kaak stellen**,

hij zal **geen mens zijn die wil aanbeden** worden als een god (zoals de Romeinse kiezer dat eist).

Hij zal **een mens zijn die zich zal verbinden met het uitschot**, met marginalen, met aan de kant geschoven mensen.

Hij zal een mens zijn die het raam van kwetsbaarheid opent... een raam dat telkens opnieuw wordt dicht gemetseld

- in het conflict tussen Joden en Palestijnen
- in opgetrokken muren en grenzen
- in ons aangeprete onveiligheidsgevoelens
- in uitbuiting en onderdrukking
- in afbraak van sociale verworvenheden....
- in het Marrakesh... VN Migratie-pact

Deze wereld is onvolmaakt: er is onmacht, pijn, geweld...

Net daarom is het goed en noodzakelijk dat Jezus Messias steeds opnieuw wordt geboren; kwetsbaar en onweerstaanbaar en hardnekkig... om ons te herinneren aan onze opdracht: “Er zijn”, net zoals Jozef.

“Behoeden” en “beschermen”, de schepping in ere houden, achting hebben en zorg dragen voor ieder schepsel, voor de wereld waarin we leven;

“behoeden” en “beschermen”, in het bijzonder wat kwetsbaar is en broos.

Als wij mensen die opdracht, die verantwoordelijkheid opzij schuiven en negeren, als wij niet zorgen voor de schepping, voor onze medemens, dan verdort ons hart en wint vernietiging terrein. Dan duiken her en der “Herodussen” op, die duistere plannen smeden en de kijk van mensen op wat goed en slecht is vertroebelen en vervormen. “Herodussen” die uit eigen belang uit zijn op vernietiging en verknechting. Het tegenovergestelde van “hoeden”, “beschermen”....

Tegen deze “Herodussen” ging Jezus Messias in met een totaal andere visie, een totaal andere kijk op waar het om gaat: respect, waardering, aandacht voor wat klein en kwetsbaar is, bevrijding.

“Weerbarstig en hardnekkig blijven geloven in de hoop”.

Euripides noemde “hoop” een vloek op de mensheid”,

Nietsche zei dat “hoop” “het ergste van alle kwaad is”.

De Amerikaanse psychiater **David Viscott** schreef dat “hoop” meer levens heeft verwoest dan enige andere emotie”.

Wij die ons leven plaatsen in de lijn van Jezus Messias, (de orde van de kribbe) willen die weg niet gaan!

Franciscus Van Assisi zei: “Doe eerst het **noodzakelijke**, dan het **mogelijke** en plotseling verricht je het **onmogelijke**”.

Als je geen hoop meer koestert, blijft er enkel wanhoop over. Dan kan je even goed de boeken dichtslaan en er een eind aan maken.

Nee!!!

“Hoop” is van levensbelang (ook in deze vaak bange tijden)... iedere geboorte is een teken van hoop, van geloof in de toekomst.

Kerstmis is en blijft een moment waarop we die hoop op een andere, betere, meer rechtvaardige wereld nog méér dan anders uitspreken.

Mag ik het nog even over Jozef hebben?

Die stakker is wel heel stiefmoederlijk behandeld doorheen de geschiedenis. Veelal voorgesteld als een oude, krachteloze grijsaard die tot niet veel meer in staat is.

Het beeldje dat we hebben meegebracht, tweedehands. Maar Jozef was allerm minst een tweedehands, een tweederangsfiguur! Integendeel!

Hij was een "rechtvaardige", een integer mens in wiens schaduw Jezus is kunnen opgroeien tot de mens die ons – eeuwen na zijn leven en dood – blijft aanspreken, blijft oproepen om, op onze beurt, "rechtschapen", "rechtvaardig" te leven.

Er zijn slechter rolmodellen om na te volgen, niet?

Spreekt deze overweging echt aan? Hebben we iets aan deze Bijbelse figuur in ons dagelijks leven? Als ik mij inleef in de situatie van Jozef, hoe zou ik reageren?

Welke vooroordelen heb ik over anderen?

Lied: Stille wordt de nacht geboren

Geloofsbelijdenis om samen uit te spreken:

Wij vertrouwen op de Woorden
die vanuit de verte van de tijd tot ons zijn gekomen.
Woorden die ons spreken over IK-ZAL-ER-ZIJN,
de Naam van een God die geen god wil zijn
op de wijze van de goden,
maar die in mensen mens wil worden
even kwetsbaar als wij zijn.

Wij durven vertrouwen in mensen
die de weg van déze God zijn gegaan
en ervoor hebben gekozen om hun leven te delen:
Jozef de Rechtvaardige onder wiens bevrijdende vleugels
Jezus mens-voor-de mensen is geworden.
En al die vele andere, meestal naamloze mensenkinderen
dankzij wie tot op vandaag de wereld gaande wordt gehouden.

Wij blijven vertrouwen op de geest van deze ENE,
die over alle begrenzingen heen
ons blijft herinneren aan onze menselijke opdracht
ons draagt en in beweging zet om vol te houden
op deze weg van hoop.
Die ons bijeen blijft roepen om elkaar niet los te laten
omdat we elkaar nodig hebben
om samen gemeenschap van leven te blijven vormen.
Amen.

Omhaling voor Vincentius Genk en het klaarmaken van de tafel, zachte muziek op de achtergrond.

Tafelgebed

Wees hier aanwezig, woord ons gegeven.
Dat ik U horen mag met hart en ziel.

Lied: Wek uw kracht en kom ons bevrijden

Woord ons gegeven, God in ons midden,
toekomst van vrede, wees hier aanwezig.
Uw wil geschiede, uw koninkrijk kome.
Zie ons, gedoog ons, laat ons niet vallen.

Lied: Wek uw kracht en kom ons bevrijden.

Dat wij niet leven, gevangen in leegte.
Dat wij niet vallen, terug in het stof.
Zend uw Geest, dat wij worden herschapen.

Lied: Wek uw kracht en kom ons bevrijden.

Dat wij U horen, dat wij U leven,
mensen voor mensen alles voor allen.
Dat wij volbrengen uw woord, onze vrede.

Lied: Wek uw kracht en kom ons bevrijden.

Wees hier aanwezig,
Woord ons gegeven om te breken met velen om te delen met allen.
Wees hier aanwezig, wijn ons ingeschonken, beker van vreugde
om gedeeld te zijn met velen, om te drinken allen samen.
Wees hier aanwezig, uit kracht van Hem die ons zo is voorgegaan en vroeg:
Doe dit tot mijn gedachtenis tot alles is volbracht.
Wek uw kracht, zend uw Geest,
Dat wij volbrengen hetgeen wij hier met brood en wijn opnieuw
met en aan elkaar verbeelden
op hoop van zegen.
Huub Oosterhuis en Tom Löventhal

Lied: Onze Vader

- Delen van Brood -

- We drinken en klinken op mensen en wensen – en sluiten af met

Lied: Sjaloom**Voorbeden "lieve Boetseerder", met keervers ' Voor het licht'**

✓ Bidden wij voor de kinderen die aan ons worden toevertrouwd
dat zij mogen leven en in hun hoopvol vertrouwen niet worden beschaamd.

In dit uur gaan onze gedachten naar de vele kinderen in armoede en oorlog, of op de vlucht. Dat zij niet worden vergeten.

Lieve Boetseerder, trek ons uit de klei van onverschilligheid;

✓ Bidden wij voor onze gepijnigde moeder aarde dat zij mag herleven na zoveel eeuwen van misbruik en verdrukking. Dat wij solidair zijn met hen die de aarde willen behoeden, want deze aarde schreeuwt van pijn en verdriet, omdat ze het gevoel heeft dat ze niet meer voor haar kinderen kan zorgen. Dat wij de aarde niet vergeten. Lieve Boetseerder, trek ons uit de klei van onmacht en hopeloosheid.

✓ Bidden wij voor hen die ons steeds maar opnieuw herinneren aan onze menselijke opdracht. Dat wij hun woorden en daden blijven zien en hen niet belachelijk maken en verslijten voor dwazen. Dat wij de 'gutmenschen' onder ons, die gehoond worden door de machten omdat ze zich blijven openen voor vluchtelingen en vreemdelingen en niet begeven onder de druk van de maatschappelijke mainstream. Lieve Boetseerder, trek ons uit de klei van ons onvermogen tot solidariteit.

Slotgebed om samen te bidden

Ene, die wij onze God noemen, al weten we niet wie jij bent, toch riskeren we het bij momenten om tot Jou te bidden en noemen schroomvol Jouw Naam, als résumé van onze diepste verlangens naar een goed leven, niet alleen voor ons, hier bijeen, maar ook voor hen die, waar ook ter wereld, uitzien naar een goed en wijd land, waar brood en liefde zijn in overvloed. Ga met ons mee door de dagen van ons broos bestaan als een kracht tot goed leven, als een vuur dat ons verwarmt in soms koude uren, als een stuwende wind in onze rug wanneer de tegenkrachten soms te sterk zijn. Dan durven we zonder angst de toekomst aan, en gaan Jezus, onze broeder, achterna, die mens is mogen worden in het liefdevolle licht van Jozef, zijn ruimtegevende vader.

Kerstwensen beginnen we met te luisteren naar Eugéne – Lied van Maria.

Slotlied: Stille nacht

Laten we met de zegen van de ENE elkaar tot zegen zijn.

Bronnen:

- "Open Poort": "God is ook klein begonnen"
- Preek paus Franciscus n.a.v. zijn wijding tot Bisschop van Rome
- Teksten van Jebron
- Teksten samengebracht door P. De Witte
- De BIJBEL SPIRITUEEL, Uitg. Pelckmans, Kapellen

Josette en Odette